Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se na období let 2017–2020 zřizuje program Unie na podporu zvláštních činností na zvýšení zapojení spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů finančních služeb do tvorby politik Unie v oblasti finančních služeb

[COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD)]

(2017/C 034/18)

Zpravodajka: **Reine-Claude MADER**

Konzultace	Evropský parlament, 22/06/2016
	Rada, 11/07/2016
Právní základ	*Článek 114* Smlouvy o fungování Evropské unie
	[COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD)]
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	04/10/2016
Přijato na plenárním zasedání	19/10/2016
Plenární zasedání č.	520
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	223/2/4

1. **Závěry a doporučení**

1.1. EHSV vítá skutečnost, že Komise zohledňuje zájmy spotřebitelů a střadatelů, a také podporu, kterou poskytuje jejich organizacím. Domnívá se totiž, že finanční služby vyžadují zvláštní pozornost kvůli technickým aspektům, které nejsou laikům srozumitelné, a vzhledem k problematice, o niž se zde jedná.

1.2. Výbor podporuje iniciativu přijatou v rámci pilotního projektu, který Komise zahájila koncem roku 2011 na podporu vytvoření střediska pro finanční poradenství pro spotřebitele a konečné uživatele finančních služeb s cílem umožnit jim podílet se na tvorbě politik Unie v oblasti finančních služeb, což by vedlo k obnovení důvěry v evropský finanční systém.

1.3. EHSV konstatuje, že obě tyto nevládní organizace, Better Finance a Finance Watch, splňují podmínky způsobilosti pro granty na provozní náklady udělované Evropskou komisí prostřednictvím otevřených výzev k předkládání návrhů, a že jejich činnosti byly v roce 2015 celkově hodnoceny kladně.

1.4. Považuje však za užitečné zdůraznit několik podmínek, které musí být splněny.

Legitimita

1.5. EHSV zdůrazňuje, že legitimita těchto organizací musí vycházet z jejich členů a z jejich správy, ale také z opatření, která přijímají k tomu, aby technické aspekty finančních právních předpisů a finančních nástrojů byly srozumitelné široké veřejnosti.

1.6. V této souvislosti je EHSV přesvědčen, že je třeba vyvinout zvláštní úsilí, aby se koncoví uživatelé skutečně zapojili do činnosti těchto sdružení. To se musí projevit ve struktuře a správě Finance Watch a Better Finance a v nových upravených metodách činnosti.

Finanční nezávislost, transparentnost a odpovědnost

1.7. EHSV vítá finanční transparentnost, kterou se vyznačuje sdružení Finance Watch ([1]), ale na druhé straně má za to, že toto sdružení a také Better Finance musí dále usilovat o větší finanční nezávislost, a to i na Evropské komisi, neboť je zde v sázce důvěryhodnost jejich činnosti a legitimity u široké veřejnosti.

1.8. EHSV připomíná, že tato sdružení mohou být v případě nesrovnalostí povolána k finanční odpovědnosti: Evropská komise a Účetní dvůr mají totiž kontrolní pravomoc ohledně dokladů na místě u příslušných hospodářských subjektů, na něž se přímo či nepřímo vztahují přidělené granty. Také OLAF může provádět kontroly a inspekce na místě s cílem určit, zda došlo k případnému podvodu, úplatkářství nebo k jakékoli jiné nedovolené činnosti, která poškozuje finanční zájmy Unie ([2]).

1.9. EHSV vítá, že finanční krytí stanovené pro provádění programu Unie na podporu účasti spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů finančních služeb má víceletou povahu, neboť sdružením příjemců zajistí větší finanční stabilitu. Tato sdružení budou moci organizovat své fungování a stanovit program v dlouhodobější perspektivě.

Zviditelnění u široké veřejnosti

1.10. EHSV konstatuje, že navzdory úsilí v oblasti komunikace a zviditelnění, zejména prostřednictvím článků vydaných v hospodářském tisku a pořádání konferencí, veřejnost a národní sdružení spotřebitelů dosud z velké části Finance Watch a Better Finance neznají, přičemž národní sdružení by ostatně měla přímo dostávat jejich informační zpravodaje.

1.11. Bere na vědomí výsledky hodnocení *ex post* pilotního projektu na podporu vytvoření střediska finančního poradenství pro spotřebitele a koncové uživatele finančních služeb, který Komise zahájila koncem roku 2011 ([3]). Vyzývá tyto nevládní organizace, aby usilovaly o posílení úlohy, zájmu a informování koncových uživatelů a spotřebitelů při tvorbě politik EU ve finančním sektoru.

Vyvážené postavení subjektů z oboru a uživatelů

1.12. EHSV uznává, že je nutné rozvíjet odborné technické znalosti, aby uživatelé finančních služeb mohli rovnocenně jednat s odborníky z finančního odvětví. Tyto odborné znalosti budují důvěryhodnost činnosti příslušných sdružení vůči světu financí, který disponuje většími prostředky.

1.13. EHSV vyzývá k nastolení spravedlivé rovnováhy, která umožní prosadit myšlenku stabilního a udržitelného finančnictví s dlouhodobou perspektivou.

2. **Prezentace návrhu nařízení** ([4])

2.1. Návrh navazuje na iniciativy, které přijala Evropská komise od roku 2007 s cílem obnovit důvěru spotřebitelů po finanční krizi.

([1]) Celkové finanční prostředky Finance Watch v roce 2015: 32,1 % od dárců a nadací, 7,4 % z výzkumných projektů, 56,4 % z evropských dotací, 1,3 % z pořádání akcí, 2,7 % z členských příspěvků. Zdroje: http://www.finance-watch.org/about-us/governance-and-funding.

([2]) Článek 8 návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se na období let 2017–2020 zřizuje program Unie na podporu zvláštních činností na zvýšení zapojení spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů finančních služeb do tvorby politik Unie v oblasti finančních služeb a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1) a nařízení (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

([3]) http://ec.europa.eu/finance/finservices-retail/docs/users/151222-staff-working-document_en.pdf.

([4]) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se na období let 2017–2020 zřizuje program Unie na podporu zvláštních činností na zvýšení zapojení spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů finančních služeb do tvorby politik Unie v oblasti finančních služeb – COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD).

2.2. Cílem Komise je zajistit, aby byly názory spotřebitelů více zohledňovány, což v roce 2010 vedlo k vytvoření skupiny uživatelů finančních služeb (FSUG), k systematickému začleňování spotřebitelů a zástupců organizací občanské společnosti do zřizovaných skupin odborníků a poté, v roce 2011, k zahájení pilotního projektu poskytování grantů na podporu rozvoje střediska finančního poradenství.

2.3. Na základě výzvy k předkládání návrhů, kterou zveřejnila Komise, byly vybrány dvě neziskové organizace: Finance Watch, která byla zřízena v roce 2011 jako mezinárodní neziskové sdružení založené podle belgického práva a jejímž úkolem je hájit zájmy občanské společnosti ve finančním odvětví, a Better Finance, která vznikla z reorganizace evropských svazů investorů a podílníků existujících od roku 2009 a jež má za úkol vytvořit středisko finančního poradenství, které by sdružovalo zejména soukromé investory, střadatele a další koncové uživatele.

2.4. Tyto organizace obdržely v letech 2012 až 2015 granty na provozní náklady od Evropské komise. Finance Watch získala v letech 2012 a 2014 3,04 milionů EUR a Better Finance v průběhu tří let 0,9 milionu EUR. Tyto granty představují 60 % jejich způsobilých nákladů.

2.5. Na základě hodnocení provedeného v roce 2015 se zjistilo, že byly splněny strategické politické cíle, které stanovila Komise, a zároveň bylo zdůrazněno, že jsou nutná zlepšení aspektů týkajících se informování spotřebitelů a zohledňování jejich názorů.

2.6. Komise rovněž poznamenává, že navzdory jejich úsilí se těmto subjektům nepodařilo získat stabilní a dostatečné financování od dárců nezávislých na finančním sektoru, a z toho důvodu je nezbytné financování ze strany Unie, aby mohly pokračovat ve své činnosti.

2.7. Návrh nařízení stanoví pro období 2017–2020 program zaměřený na výzkum, na informativní činnost i pro široké neodborné publikum a na činnosti za účelem posílení interakce mezi členy přijímajících organizací a také poradenské činnosti podporující postavení těchto členů na úrovni Unie.

2.8. Cílem je dále posílit zapojení spotřebitelů a konečných uživatelů finančních služeb do tvorby politik Unie v této oblasti a přispět k jejich informovanosti o otázkách regulace finančního sektoru.

2.9. Financování sdružení Finance Watch a Better Finance na období od 1. ledna 2017 do 31. prosince 2020 činí maximálně 6 000 000 EUR.

2.10. Každý rok budou muset příjemci předložit popis minulých a budoucích činností.

3. **Obecné a konkrétní připomínky**

3.1. V důsledku finanční krize si Evropská komise i Evropský parlament uvědomily, že existuje nerovnováha mezi zastoupením odborníků finančního sektoru v různých orgánech a zastoupením uživatelů těchto služeb.

3.2. Na základě čl. 169 odst. 2 písm. b) SFEU, který stanoví, že úkolem Komise je podporovat zájmy spotřebitelů a zajišťovat vysokou úroveň jejich ochrany, EK navrhuje spolufinancovat činnost sdružení specializovaných v oblasti finančních služeb.

3.3. EHSV nemůže než podpořit tento cíl, který vytýčil v několika svých stanoviscích, v nichž zdůraznil, že je třeba, aby se spotřebitelé dostali do středu zájmu všech politik, což znamená, že musí být posíleno postavení jejich zástupců ([5]).

3.4. Zejména z důvodu složitosti otázek projednávaných v oblasti spoření a investic se EHSV zasazuje o vytvoření střediska finančního poradenství nezávislého na finančních kruzích, které by sloužilo organizacím zastupujícím zájmy spotřebitelů, střadatelů a koncových uživatelů, kteří nemají odborné znalosti ve finanční oblasti kvůli technickým aspektům, které nejsou laikům srozumitelné, a vzhledem k problematice, o niž se zde jedná.

([5]) Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 89.

3.5. V tomto ohledu se domnívá, že je třeba být velmi obezřetný, aby neexistovaly finanční či jiné vazby, které by mohly negativně ovlivnit činnost těchto sdružení.

3.6. EHSV zdůrazňuje, že legitimita těchto organizací musí vycházet z jejich členů a z jejich správy, ale také z opatření, která přijímají k tomu, aby technické aspekty finančních právních předpisů a finančních nástrojů byly srozumitelné široké veřejnosti.

3.7. EHSV zdůrazňuje, že navzdory úsilí v oblasti komunikace a zviditelnění, zejména prostřednictvím článků vydaných v hospodářském tisku a pořádání konferencí, veřejnost a národní sdružení spotřebitelů dosud z velké části Finance Watch a Better Finance neznají, přičemž národní sdružení by mohla přímo dostávat jejich informační zpravodaje.

3.8. Výbor se domnívá, že úkolem odborníků není nahrazovat zástupce občanské společnosti, ale musí jim umožnit identifikovat problémy, posoudit opatření, která mají být přijata, a předložit návrhy.

3.9. EHSV sdílí názor Evropské komise, že je třeba podporovat zapojení spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů do tvorby politik EU a zároveň znovu vybudovat jejich důvěru v evropský finanční systém.

3.10. Výbor bere na vědomí program Unie, který stanoví návrh nařízení, a jeho cíle a přeje si zdůraznit, že pro organizace a instituce je velice obtížná interakce se širokou veřejností.

3.11. EHSV konstatuje, že k vytvoření sdružení Finance Watch a Better Finance došlo souběžně se zahájením pilotního projektu ([6]), a zdůrazňuje, že je třeba zajistit nezávislost všech jejich členů na průmyslových, obchodních či ekonomických kruzích.

3.12. EHSV považuje zvolenou dobu trvání a způsob financování za vhodné. Vítá, že finanční krytí stanovené pro provádění programu Unie na podporu účasti spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů finančních služeb má víceletou povahu, neboť sdružením příjemců zajistí větší finanční stabilitu. Tato sdružení budou moci organizovat své fungování a stanovit program v dlouhodobější perspektivě, i když částka grantu je vzhledem k ohlašovaným cílům nízká.

3.13. EHSV je rovněž přesvědčen, že tyto organizace by měly nalézt dodatečné zdroje financování, aby byl zajištěn jejich rozvoj, rovnováha účtů a jejich nezávislost, zejména na Komisi.

3.14. EHSV klade důraz na rychlé přijetí nařízení, aby nebyla přerušena dynamika, kterou zahájil pilotní projekt.

3.15. EHSV podporuje postup hodnocení, který je nezbytný pro posouzení, zda byly stanovené cíle splněny a zda byla dodržena pravidla finanční transparentnosti a odpovědnosti uvedená v článku 8 návrhu nařízení ([7]).

V Bruselu dne 19. října 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

([6]) Pilotní projekt grantů, jehož cílem je podpořit vytvoření střediska finančního poradenství ve prospěch koncových uživatelů a ostatních zainteresovaných stran mimo finanční odvětví a posílit jejich schopnost podílet se na tvorbě politiky Unie v oblasti finančních služeb a který byl zahájen v roce 2011 – návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se na období let 2017–2020 zřizuje program Unie na podporu zvláštních činností na zvýšení zapojení spotřebitelů a ostatních koncových uživatelů finančních služeb do tvorby politik Unie v oblasti finančních služeb. COM(2016) 388 final – 2016/0182 (COD), s. 2.

([7]) Viz výše.